

Традиционално окупљање ветерана падобранаца у Израелу

СКОК СЛОБОДЕ

Пуковници Дрор Палтин и Предраг Станковић и водник Јован Ђулибрк

У знак сећања на операцију „Кадеш“, заједничку акцију Израелаца, Британаца и Француза на деблокади Суецког канала 1956. године, две стотине падобранаца – ветерана из шеснаест земаља света окупило се почетком маја у бази Падобранског корпуса израелских одбрамбених снага. На овогодишњем „Скоку слободe“, како та манифестација носи назив, први пут је учествовао и представник Србије.

Х посету Падобранском корпусу израелских одбрамбених снага (ЦАХАЛ) у бази Тел Ноф слегло се четвртог маја скоро две стотине падобранаца из шеснаест земаља света. Највише је било Француза, са којима је генерал Еитан 1973. и започео ово окупљање ветерана у спомен на операцију „Кадеш“ – заједничку акцију Израелаца, Британаца и Француза на деблокарању од Египта затвореног Суецког канала 1956. године. Окупило се и нешто мање Италијана и много старих израелских пријатеља Јужноафриканаца. Ту су, наравно, и бројни Американци, затим Немци и Скандинавци, први пут и Шпанци и неколико Грка са знаком 63. падобранске бригаде на рукаву – они, као и један од Американаца, били су својевремено наши гости у Нишу и Београду.

■ ПРИПРЕМЕ

Сви они, окупљени у национална удружења падобранских ветерана, дошли су преко заставника Јоава Дрора, шефа израелског удружења, који од 2005. окупља падобранце ветеране са свих меридијана за „Скок слободe“ („Freedom Jump“), како се ова манифестација назива. Но, занимљиво је да број ветерана вишеструко превазилази девет падобранаца који су дошли званично, преко националних изасланстава одбране у Израелу – четири из САД, двојица из Бразила, по један из Еквадора, Велике Британије и, први пут, из Србије, коју је представљао потписник ових редова, резервни водник 63. падобранског батаљона.

Бивша Југославија се, иначе, доста помиње у Израелу поводом шездесет година независности, што је био лајтмотив овогодишњег „Скока слободe“: новине су донедавно нашироко писале о испоруци југословенских спитфајера Израелу 1948. преко никшићког аеродрома на Капином пољу (истог оног са којег је краљ Петар Други полетео за Јерусалим априла 1941), а баш празнични „Церузалем пост“ доноси опширан текст Сета Францмана о босанским муслиманима, ветеранима СС „Ханцар“ дивизије, којих се око хиљаду борило на арапској страни против тек проглашене израелске државе.

На овогодишњем „Скоку слободe“ гости су могли да бирају између скока падобраном са округлом куполом и скока на слободно у бази Палмахим, јужно од Тел Авива, петог маја, или скока на воду на сам Дан независности осмог маја. Велики број оних који су изабрали последњу могућност отишао је, потом, на обуку за слетање на воду у морнаричку базу у Ашдоду. Нажалост, један од израелских падо-

Падобрански корпус, који чине једна активна и четири резервне бригаде, те Школа за падобранство и специјалне операције у бази Тел Ноф, представљају елиту израелске војске. Из извиђачке чете падобранске бригаде, познате као Сајерет Цанханим, развила се већина израелских специјалних јединица.

Под командом Ариела Шарона и Рафула Еитана падобранци су скочили на Митлу 1956. и одиграли кључну улогу у заузимању Синаја, а 1967. су, после скоро две хиљаде година, поново заузели јерусалимски Стари град.

Од Јом-кипурског рата 1973, Падобрански корпус је дао већину начелника генералштаба израелских оружаних снага.

бранаца, који је скакао над морем у Тел Авиву осмог маја, приземљио се у збијену масу посматрача, повредио десетак људи, неколицину тешко, а и сам је завршио са тешким последицама. На скоку у бази Палмахим повређен је био и педесетпетогодишњи јужноафрички ветеран Грегор Карел.

На дан припрема, након добродошлице на улазу у Тел Ноф, падобранци су препуштени младићима и девојкама – инструкторима који су учесницима углавном освежили знање о начину изласка из авиона J-130 и о падобрану T-10 („канаф“ и „џабар“ у израелском војном речнику).

За српског падобранца T-10 изгледа мање-више као део кореографије из филма *Предалеки мост*: неуправљиви падобран (без команди) који се отвара сам (на присилно дејство) у поређењу са нашим ПД-08 заиста делује као реликт из Другог светског рата. Додуше, великом броју падобранаца је T-10 био сасвим близак, што због сопствених година (осим неколицине очигледних вијетнамских ветерана, за неке од присутних Американаца се сумњало да су били и у Кореји), што због тога што је тај „падобран ветеран“ понегде још у употреби. „Таман посла да свако шета по небу куд хоће. Кад изађе из авиона има да падне тамо где га бацимо“, каже британски потпуковник. Енглески хумор, или...?

■ ПАДОБРАНСКО БРАТСТВО

После припрема приређен је ручак са командантом Школе пуковником Дрором Палтином, а потом приказ антитерористичке јединице за обуку и употребу паса К9 и борилачких вештина. Иначе, медитерански гостољубиви домаћини, окружени шароликим падобранским братством, били су додатно раздрагани присуством српске заставе и српског колеге. „Ја делим посебно поштовање према српској стаменисти, коју је, као што и сами знате, имао мој шеф“, истакао је сутрадан изасланику одбране Србије у Израелу пуковнику Предрагу Станковићу, пуковник Ранан Гисин, портпарол Ариела Шарона током оба његова премијерска мандата.

Конечно, у понедељак петог маја ујутро, падобранци су већ у зору били опремљени и чекали крај писте на Тел Нофу. Није се могло чути урлање мотора F-15 у узлетању, као дан пре, али се убрзо појавио „херкулес“, отворио рампу, и убрзо су падобранци кроз отворена бочна врата авиона могли да виде како море дотиче песковиту

обалу која се шири у десантну просторију 400 метра испод. „Један минут!“ надјачава глас инструктора буку мотора и црвено светло се пали; „Standby!“ и руке су већ изван врата; свако добија свој лични „Go!“ – за којим следе јак удар ваздушне струје коју стварају по два мотора на крилу „херкулеса“, динамички удар отварања падобрана после три секунде и чудно осећање да падобран иде мање-више куд он хоће. Приземљење је било у песку базе Палмахим као у снег. Међутим, носила са Јужноафриканцем, који је сломио ногу, казују да и у том прашњавом јастуку може човек да се повреди.

После окупљања, пребројавања и кратког трка кроз пустињу, под шатором падобранце чекају заставе и командни састав Школе: у краткој свечаности, учесници добијају израелску војну падобранску књижицу са уписаним скоком, а званичним представницима САД, Еквадора, Бразила, Велике Британије и Србије пуковник Палтин лично ставља сениорска војнопадобранска крила (која означавају да носилац има више од педесет скокова) на униформу. Заставник Дрор отвара шампањац и за већину учесника то значи „Шалом велехитраот“ – „Здраво и довиђења!“

Док за велики број присутних то значи заиста до скорог виђења, јер је наредно окупљање падобранаца ветерана у Словачкој већ у јуну, за домаћине који падобранце свакодневно употребљавају у борбеним задацима, „Скок слободе“, осим сусрета са падобранским друговима по оружју, остаје углавном прилика да се предахне, што се, иначе, ретко дешава на Блиском истоку. ■

Јован ЂУЛИБРК
Снимио Никола РАДИЋ - ЛУЦАТИ

